

GİRİŞİMCİ ÖYKÜSÜ FEVZİ OLCA

Marmaris'in yaşayan tek sandaletçisi

Fevzi Olca, nam-ı diğer Feyzus, giderek azalan el emeği göz nuru sandaletçiliğimizin Marmaris'teki yaşayan son temsilcisi... Baba mesleği sandaletçiliği son derece olumsuz bir ortamda sürdüren Fevzi Usta, mesleğe duyulan ilgizislikten yakınıyor; yeni sandaletçilerin mesleği sürdüreceğine inanmıyor.

Fevzi Usta kimdir?

06 Aralık 1961 senesinde Marmaris Tepe Mahallesi, 53.Sokak 7 no'lu 1945 yılında inşa edilen evde kunduracı Ali Fuat Usta'nın oğlu olarak dünyaya geldi. Çocukluk ve eğitim yılları Marmaris'te geçti. Liseyi bitirdikten sonra, Marmarisspor'un kurulduğu yıllarda Marmaris Spor'da 10 sene amatör, 2 sene de profesyonel olmak üzere 12 sene futbol oynadı.

1994 yılında Nalan hanımla evlendi. Hala süren evliliklerinden Elif adında bir kızı var.

Daha sonra iki sene Marmaris Belediyesi yazı işlerinde memur olarak çalıştı ve akabinde babası ile beraber baba mesleğinde çalışmaya karar verdi . Marmaris'in tek ve son sandaletçisi olarak o gün, bu gündür sandaletçilik yapıyor.

Fevzi Usta'yı tanıyalım...

Çocukluk yıllarında çok başına buyrukmuş Fevzi Usta. Her zaman istediği, keyif aldığı şeyleri yapmış. Arada sırada babasının yanına uğramayı ve ona yardım etmeyi de ihmal etmezmiş. Ama sandaletçi ustası olmayı meslek edineceğini hiçbir zaman düşünmemiş.

27 yaşında başladığı sandalet işine 33 yıldır bir fiil, pes etmeden, severek devam ediyor. Üstelik başladığı yıllardaki sandaletçiler tek tek yok olmalarına karşın o hala dimdik ayakta... Marmaris'in tek ve son sandaletçi olma unvanını koruyarak...

Biz de kendisini Marmarislilerin Taşlık olarak bildiği mevkide bulunan doğduğu evde, yani o eşsiz sandaletleri yaptığı atölye de ziyaret ediyoruz.

Atölyeye bir avludan geçiyoruz ve hemen giriş kapısının solunda kalın naylonla kapatılmış Fevzi Usta'nın olmazsa olmaz dediği sandalet yapımında kullanılan pres ve zımpara makinelerini görüyoruz. İçeriye adımımızı attığımız anda bizi derinden gelen bir bali kokusu karşılıyor. Otantik sandalet yapım atölyesinde Fevzi Usta'nın usta elleriyle yaptığı sandaleti izlerken, bir yandan da adaçayımızdan bir yudum alıp röportajımıza başlıyoruz.

Fevzi Usta nasıl oldu da sandalet yapım işine başladınız?

“Aslında sandalet işine başlayacağımı hiç düşünmedim. Çocukken de pek meraklısı değildim. Hatta o yıllarda Marmaris Belediyesi yazı işlerinde memur olarak çalışıyordum. Sonra bana uymayan durumlar oldu işimi bıraktım. 27 yaşındayım, işim yok, işte o zaman babamla çalışmaya karar verdim. Başlarda çok zorlandım. Özellikle deri kesme işinde ama sonrasında işin ehli oldum. 33 yıldır da bu işin içindeyim.”

Babanızda Marmaris’in ilk sandaletçilerinden değil mi?

“Aslında babam 13 yaşında kunduracılığı öğrenerek başlıyor. Daha sonra sandalet ustası oluyor.”

Tam o sırada Fevzi Usta’nın babası, Ali Fuat Usta içeri giriyor. Hemen ayağa kalkıyoruz ve yıllarını bu işe adanmış, ilk sandalet ustalarından olan Ali Fuat Usta’yla selamlaşıyoruz. Hemen elini cebine atıyor ve bize cebinden bir avuç çikolata ikram ediyor. Birer tane alıp teşekkür ediyoruz. Oğlu ile birlikte nur yüzlü Ali Fuat ustanın fotoğrafını çekiyoruz. Daha sonra röportajımıza kaldığımız yerden devam ediyoruz...

Sandaletlere rağbet nasıl?

“Eskiden çok rağbet vardı. 7-8 tane dükkan vardı sandaletçilikle uğraşan. Günde 80 çift, senede 10 bin çift sandalet yapan dükkanlar vardı. Ben bile günde 25 sandalet yapardım tek başıma. Geliri çok iyiydi. Ama şimdi öyle değil. Mesela bu yıl geçen yıllarda sattığımın ancak yarısını satabildim.”

Peki nasıl oluyor da sandaletçilik bitme durumuna geliyor? Ve siz bu işin tek ustası olarak kalıyorsunuz?

“ Bizim yaptığımız sandaletleri Türkler çok satın alırdı. Bodrum sandaletlerinin bu kadar meşhur olmasının da tek nedeni budur . Türk turistler yani. Türk turist azaldı. İmitasyon, plastik terlikler çıktı. Yabancılar da genelde 5 TL’lik imitasyon terlikleri bizim sandaletlere tercih etti. Bu arada işimizde kullandığımız bazı aletler gürültülü , her yer ev, dükkan dolunca problemler olmaya başladı. Diğer sandaletçilerin devredecekleri kimse yoktu. Çünkü genç nesil hazır yemeyi, el emeği, göz nuruna tercih etti. Böylece sandaletçilik Marmaris’te bitme durumuna geldi.”

Peki işinizi büyütmeyi düşünmüyor musunuz? Örneğin Bodrum’da Ali Güven sayesinde Bodrum Sandaletleri ünlendi. Niçin Marmaris’te de Fevzi Usta sayesinde Marmaris sandaletleri adını duyurmasın?

“Hayır büyümeyi düşünmüyorum. Yanıma çırak almıyorum, bunca yıldan sonra strese girmek istemiyorum çünkü. Zaten beni bilen sandalet meraklıları var. Onlar gelip beni buluyorlar. Hatta kendi hayallerindeki modeli anlatıyorlar, ben de yapıyorum. Bu da benim için yeterli...”

Sizden sonra bu işi devralacak birileri var mı? Yetiştirdiniz mi? Ticaret Odası’nın böyle bir isteği olsa sizden, sandaletçilik işini öğretir misiniz?

“Maalesef yok. Sandaletçilik bir kültür ve Ticaret Odasının sandaletçiliği yaşatma fikri varsa ben de seve seve yardımcı olurum.”

Bu arada sizin yönetimden beklentiniz var mı?

Evet var. arşı esnafının eğitilmesi...

Marmaris'te zamanınızı nasıl geçiyorsunuz?

“Eskiden Marmaris'te ne yapıyorsam şimdi de aynısını yapıyorum. Yazın en yoğun zamanda bile çok bunaldıysam üç gün dükkanı kapatır balığa giderim. Bütün arkadaşlarım denizi ve balığı seven insanlar. Ben Marmarisli olmayı, Marmaris'te doğmayı ayrıcalık olarak gören insanlardanım. “

Yaşam görüşünüz nedir?

“Yaşam görüşümü en iyi anlatan bir söz var aslında. Yıllar önce bir yerde okumuştum.”Size birisi Limon veriyorsa , limondan limonata yapmasını bilin.” Yani hayattan zevk alın ve pozitif olmasını bilin.”

Bu arada çok güzel şiir yazdığınızı duyduk. Bize yaşam felsefenizi de anlatan Marmaris'le ilgili yazdığınız şiirlerden birini okur musunuz?

“Aslını inkar eden kafirdir” şiirimi okuyayım size o zaman.

Marmaris'te yaşarız

Dünyanın en güzel yerinde

Kimi para, kimi mal derdinde

Turunç'a varmadan Sarı Memed koyunda

Bi duple içmedikten sona napan parayı

Kimi villasının, kimi arsasının içinde

Kimi dükkan kimi apart peşinde

Yalancı arkasında gayığın gıçından

Denize sı..madıktan sona napan parayı

İzmaridi, lapayı, mercanı, ispanyayı

Kefali, lağosu, palamudu, akiyeyi

Sokkanı, gullizi, malacı, gelinciği

Tutup da yimedikten sona, napan parayı

Kadırga'yı, Çiftlik'i, Bozuđu, Serçe'yi,

Yılançı, Deregezi, Semizceyi, Ekinciği

Koy koy bu cennet güzelliđi

Gidip de görmedikten sona, napan parayı

Sarı Memed'de bi duple içmeden

Gayığın gıçından denize sı..madan

Gullizi bile tutupda yiyemeden

Öldükten sona, napan parayı

Götüren mi var?

Yaaşaaaan...

Yaşarsan anı olur, onu anlatırsın

Uyurken rüya görsün, onu anlatırsın...

